

6.2.2014

**Ομιλία του Προέδρου του Συμβουλίου ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη
κ. Ευθυμίου Ο. Βιδάλη στην
Ημερίδα με θέμα:
«Ανταγωνιστικότητα και Πολιτικές για την Κλιματική Αλλαγή»**

**Πέμπτη, 6 Φεβρουαρίου 2014
Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών Ακαδημίας Αθηνών (ΙΙΒΕΑΑ)**

Τη σημερινή μας εκδήλωση τιμά με την παρουσία του ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, κ. Μανιάτης. Η συμμετοχή του Υπουργού, πέρα από το συμβολικό της χαρακτήρα, είναι και ουσιαστική. Το Συμβούλιό μας έχει συνεργαστεί στενά με τον Γιάννη Μανιάτη με έμφαση στην ενεργειακή αποδοτικότητα, τόσο σε δικές μας εκδηλώσεις, όσο και σε εκδηλώσεις όπως αυτή του Ευρωκοινοβουλίου που έχει οργανώσει ο κ. Μανιάτης, ο οποίος έχει ιστορία και συνεισφορά στη περιβαλλοντική φροντίδα και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Επίσης καλωσορίζω και ευχαριστώ για τη συμμετοχή τους, τους κ.κ.: Χρήστο Ζερεφό, Συντονιστή της Επιτροπής Μελέτης των Επιπτώσεων της Κλιματικής Αλλαγής της Τράπεζας της Ελλάδος, τον κ. Hans Bergman, της DG for Climate Action, την κα. Marzena Rogalska από την European Commission, τον κ. Κωστή Σακελλάρη, EC, τον κ. Alexandre Affre από την BusinessEurope, τον κ. Ιωάννη Ζιώμα, ΕΜΠ, τον κ. Αλέξανδρο Κουλίδη, την κα Ειρήνη Νικολάου, ΥΠΕΚΑ και τον κ. Svetoslav Danchev, IOBE.

Η σημερινή ημερίδα αποτελεί έναν σταθμό σε καινούριο κεφάλαιο της συνεργασίας μας, που ξεκίνησε υπό Υπουργείας του κ. Μανιάτη και συγκεκριμενοποιήθηκε το Νοέμβριο του 2013 και αντανακλάται στις Ελληνικές θέσεις που προωθούνται επίσημα προς τις αρμόδιες Ευρωπαϊκές Επιτροπές.

Το κυρίαρχο θέμα της Κλιματικής Αλλαγής και η συμβολή της Επιχειρηματικότητας στην αντιμετώπισή του, απο την πρώτη στιγμή της ίδρυσης του Συμβουλίου μας, το Νοέμβριο του 2008, είναι στο κέντρο του ενδιαφέροντός μας. Θυμίζω την παρουσίαση του Sir Nicolas Stern σε συνεργασία με το Megaron Plus, όπου μεταξύ των σχολιαστών μας ήταν και ο Καθηγητής κ. Ζερεφός που μας τιμά και σήμερα με την παρουσία του, ακολούθησε η παρουσίαση του Sir Nicolas Stern στο Ελληνικό Κοινοβούλιο και συναντήσεις με μέλη της Ελληνικής Κυβέρνησης.

Κινούμενοι στο ίδιο πλαίσιο, την επόμενη χρονιά, αναδείξαμε σε μεγάλο διεθνές συνέδριο με θέμα «Το Νερό στην Εποχή της Κλιματικής Αλλαγής», την αλληλεπίδραση και αλληλεξάρτηση Νερού, Τροφίμων, Ενέργειας και Κλίματος.

Είναι λοιπόν δεδομένη η ενασχόλησή μας σαν Συμβούλιο με την Κλιματική Αλλαγή και τις επιδράσεις στον κύκλο ζωής μας και τις πολύ σημαντικές και πιθανά καταστροφικές επιρροές στον πολιτισμό μας, όπως τον γνωρίζουμε. Βέβαια η αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου και των επιπτώσεων, εξαρτάται από την επιτυχημένη εφαρμογή και υλοποίηση πολιτικών σε παγκόσμιο επίπεδο. Τα δείγματα γραφής που έχουμε τώρα το 2014 από τη συνεργασία, συνεννόηση, συντονισμό και υιοθέτηση συγκεκριμένων μέτρων σε παγκόσμιο επίπεδο, δεν είναι ενθαρρυντική. Το δε 2014, είναι ένα έτος που πέρα από τη συνεχιζόμενη οικονομική κρίση που βιώνουμε στη χώρα μας και γενικότερα στον Ευρωπαϊκό νότο, είναι μια χρονιά αβεβαιότητας για το οικονομικό μέλλον των αναπτυσσόμενων οικονομιών και έτος σημαντικών αλλαγών στα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα παραπάνω δεν μπορούμε παρά να τα λάβουμε υπόψη μας και συλλογικά σαν Ευρώπη να φροντίσουμε να διαφυλάξουμε και ει δυνατόν να αυξήσουμε την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας και τελικά την οικονομική δύναμη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο θεσμικός/γεωπολιτικός ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών αμφισβητείται από πολλές από τις ανερχόμενες και αναπτυσσόμενες χώρες του πλανήτη μας, ιδιαίτερα στο θεσμικό πλαίσιο που δημιουργήθηκε μετά το 2^ο Παγκόσμιο Πόλεμο, π.χ. ΔΝΤ, Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ κ.ο.κ. Δηλαδή, το να διατηρήσει η Ευρωπαϊκή Ένωση έναν πρωτοποριακό ηγετικό ρόλο στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής χωρίς να εξασφαλίσει τη σύμπραξη και την υιοθέτηση κοινών κανόνων από χώρες με μεγαλύτερες εκπομπές από όλη την Ένωση π.χ. ΗΠΑ, Κίνα κτλ, δεν είναι μόνο ουτοπία αλλά και αυτοκαταστροφικό, πόσο δε όταν τέτοιες κινήσεις υποβαθμίζουν την οικονομική δύναμη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ταυτόχρονα υποβαθμίζουν και τη γεωπολιτική της δύναμη, άρα και τη δυνατότητά της να επηρεάσει και να πείσει για την ανάγκη μέτρων και πολιτικών που σε μεγάλο σημείο αποδέχονται την αναγκαιότητά τους οι Ευρωπαϊκές κοινωνίες. Είναι και αυτό θέμα στάθμισης και θέμα βέλτιστης ισορροπίας μεταξύ του εφικτού και του ιδανικού. Είναι προφανές ότι αυτή η στάθμιση και η συζήτηση μεταξύ εφικτού, γεωπολιτικά σκόπιμου και ιδανικού, είναι σε πλήρη εξέλιξη τους τελευταίους μήνες της παρούσας Κοινοτικής Επιτροπής και του Ευρωκοινοβουλίου. Η προσπάθεια να αντληθούν συμπεράσματα από την μέχρι τώρα εμπειρία και να προσαρμοστούμε στις πραγματικότητες, είναι ορατή. Θα τη σχολιάσουν οι καλεσμένοι μας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από τη BusinessEurope, από τα Πανεπιστήμια, το Υπουργείο και το IOBE και είμαι σίγουρος ότι όλοι θα ωφεληθούμε από τη γνώση τους και την εμπειριστατωμένη πληροφόρηση που θα μοιραστούν μαζί μας.

Και με αυτές τις σκέψεις επιτρέψτε μου να ξεκινήσω ξανά από τη βάση της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Υπάρχουν πολλοί **ορισμοί της έννοιας της Βιώσιμης Ανάπτυξης**. Δύο είναι οι βασικές έννοιες που υπάρχουν σε κάθε καλό ορισμό. Η μία είναι η **ευθύνη**, ώστε οι επερχόμενες γενιές να μην έχουν λιγότερες ευκαιρίες από ότι η παρούσα, για την επιδίωξη των δικών τους στόχων και οραμάτων και η δεύτερη, είναι η έννοια της στάθμισης μεταξύ της **κοινωνικής συνοχής**, της **περιβαλλοντικής φροντίδας** και της **οικονομικής βιωσιμότητας**, ώστε μέσα από τη στάθμιση να προκύπτει πρόοδος και αλλαγές, οι οποίες όχι μόνο θα παρέχουν ευκαιρίες για το μέλλον, αλλά θα βελτιώνουν και την διαβίωση της σημερινής γενιάς. Αυτή η στάθμιση μεταξύ των 3 κλασικών πυλώνων της βιώσιμης ανάπτυξης, είναι μια δύσκολη άσκηση γιατί προϋποθέτει καλόπιστο διάλογο, βασισμένο σε γεγονότα και μια διάφανη διαδικασία που επιτρέπει στην κοινωνία να πάρει αποφάσεις συνολικά.

Η σχέση μεταξύ Βιώσιμης Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας είναι άμεση, αλλά συχνά παρεξηγημένη. Σε ένα πρώτο επίπεδο η έλλειψη περιβαλλοντικής φροντίδας και η αντιμετώπιση από την παραγωγή του περιβαλλοντικού κόστους, είναι απατηλή γιατί απλώς συσσωρεύει ένα πραγματικό κόστος για το περιβάλλον που επιβαρύνει την κοινωνία, το οποίο όμως δεν αντανακλάται, ούτε στο κόστος της επιχείρησης, ούτε στο κοινωνικό κόστος, απλώς μετατίθεται με σοβαρές επιπτώσεις για το μέλλον. Αυτό το κόστος (externality), απαραίτητως πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, είτε επιδοτείται είτε όχι και ιδιαίτερα η αντιμετώπιση των επιπτώσεων που μπορεί να επιβαρύνουν το περιβάλλον και την υγεία της κοινωνίας. Η Ευρωπαϊκή νομοθεσία μέσω διαφόρων εργαλείων όπως το Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών δεν αφήνει περιθώρια για τέτοιες πρακτικές στο μέλλον. Από πλευράς ανταγωνιστικότητας βέβαια, τίθεται το ερώτημα **πώς ανταγωνίζεται μια χώρα, ανταγωνιστές και κυρίως γείτονες, που δεν χρησιμοποιούν την ίδια μεθοδολογία σαν κοινωνίες.**

Στο μέτρο που το άρθρο 174 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας προβλέπει ότι οι απαιτήσεις στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος πρέπει να ενσωματωθούν στην εφαρμογή των υπολοίπων πολιτικών, η άσκηση της εθνικής πολιτικής του ανταγωνισμού πρέπει να συμβάλει στην πραγματοποίηση των περιβαλλοντικών στόχων.

Ο ελεύθερος ανταγωνισμός πρέπει να αποτελεί τη βασικότερη από τις παραμέτρους που προτρέπουν τις επιχειρήσεις στη χρησιμοποίηση τεχνικών παραγωγής λιγότερο ρυπογόνων και στην εξεύρεση προϊόντων φιλικών προς το περιβάλλον. Υπό αυτό το πρίσμα, όλες οι πολιτικές του περιβάλλοντος πρέπει εκ του αποτελέσματος να στηρίζονται στον ανταγωνισμό και τους μηχανισμούς της αγοράς. **Οι στόχοι και οι μηχανισμοί για την επίτευξή τους θα πρέπει να τίθενται με μακροχρόνιο σχεδιασμό ώστε να ελαχιστοποιείται η αβεβαιότητα για τις επιχειρήσεις.**

Πέρα από την Ευρωπαϊκή διάσταση το πιο ουσιαστικό αλλά πιο λεπτό θέμα είναι αυτό της **στάθμισης μεταξύ των 3 πυλώνων της βιώσιμης ανάπτυξης** και η εύρεση αποδεκτών λύσεων μεταξύ των κυρίως ενδιαφερομένων (κοινωνία, επιχειρήσεις, Κράτος), δηλαδή η συνεύρεση των απόψεων και η δημιουργία αποδοχής και συμφωνίας. Δυστυχώς, πολλές φορές ο διάλογος είναι ελλειμματικός και η έννοια της περιβαλλοντικής φροντίδας χρησιμοποιείται προσχηματικά δημιουργώντας αντικίνητρο για παραγωγικές επενδύσεις που είναι ουσιαστικό προαπαιτούμενο για την ανάπτυξη.

Στις 22 Ιανουαρίου 2014 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να αναγνωρίσουν την καίρια σημασία της βιομηχανίας για τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την οικονομική ανάπτυξη και να συνεκτιμήσουν τα προβλήματα ανταγωνιστικότητας στον τομέα της βιομηχανίας σε όλους τους τομείς πολιτικής. Σύμφωνα με αυτή «Η Ευρώπη απέχει ακόμη πολύ από την επίτευξη του στόχου **να αυξηθεί στο 20% το μερίδιο της βιομηχανίας στο ΑΕΠ της Ευρώπης έως το 2020**». **Στο πλαίσιο της Προεδρίας, ο Πρωθυπουργός έχει δώσει ιδιαίτερη έμφαση σε αυτό το θέμα και με τη δική μας βοήθειά.**

Σύμφωνα με την ανακοίνωση της ΕΕ **οι τιμές της ενέργειας** αυξήθηκαν σχεδόν σε όλα τα κράτη μέλη από το 2008, κυρίως λόγω των φόρων και των τελών, αλλά και λόγω του υψηλότερου κόστους δικτύου. Η σύγκριση με τους διεθνείς εταίρους επισημαίνει την αύξηση των διαφορών στις τιμές, ιδίως με τις τιμές αερίου στις ΗΠΑ – το οποίο θα μπορούσε να υπονομεύσει την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης, ιδίως για τις ενεργοβόρες βιομηχανίες. Είναι ενδιαφέρον ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση γενικά διστάζουμε και διερευνούμε ενδελεχώς τη χρησιμοποίηση των τεχνολογιών fracking παρόλο που στις Ηνωμένες Πολιτείες είναι ο κύριος παράγοντας ανατροπής του ενεργειακού σκηνικού και της προβλεπόμενης αυτάρκειας σε ενέργεια των ΗΠΑ.

Οι βασικοί πυλώνες του νέου πλαισίου της ΕΕ για το κλίμα και την ενέργεια για το 2030, είναι ο νέος στόχος μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (GHG) κατά 40 % κάτω από το επίπεδο του 1990 έως το 2030, ένας ενωσιακός δεσμευτικός στόχος για τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που να φτάνει τουλάχιστον το 27 %, νέες φιλοδοξίες για πολιτικές ενεργειακής απόδοσης, ένα νέο σύστημα διακυβέρνησης και μια σειρά νέων δεικτών για να διασφαλιστεί ένα ανταγωνιστικό και ασφαλές ενεργειακό σύστημα.

Πολύ σημαντική εξέλιξη είναι το **νέο σύστημα διακυβέρνησης, το οποίο έχει** βάση τα **εθνικά σχέδια για ανταγωνιστική, ασφαλή και βιώσιμη ενέργεια**. Έτσι κάθε κράτος μέλος θα έχει το δικαίωμα να καταστρώσει το δικό του εθνικό ενεργειακό σχέδιο ώστε να είναι βιώσιμο για τη χώρα και συγχρόνως να συνεισφέρει στην επίτευξη του ευρωπαϊκού στόχου. Σε αυτή τη λογική στηρίχτηκε η μελέτη που πραγματοποίησε το Συμβούλιο BIAN του ΣΕΒ ήδη από το 2011 με τη **McKinsey** για την **«Ανάπτυξη Καμπύλης Κόστους Τεχνικών Δυνατοτήτων Μείωσης Αερίων του Θερμοκηπίου στην Ελλάδα»** και η οποία παρουσιάστηκε σε ημερίδες και συνέβαλε στην κατανόηση ότι υπάρχουν πολλαπλοί δρόμοι προς την βέλτιστη τεχνοοικονομικά προσέγγιση της μείωσης των αερίων του θερμοκηπίου.

Στη μελέτη αυτή αναδείχθηκε το προφανές, ότι δηλαδή η μεγαλύτερη συμβολή στις εκπομπές είναι το σύστημα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και μια από τις κύριες μεταβλητές είναι ο ρυθμός ένταξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Γενικότερα στην Ευρώπη η ανατροπή του ενεργειακού μείγματος και του τρόπου παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από σταθερό φορτίο βάσης, άνθρακας, λιγνίτης, πυρηνική ενέργεια και υδροηλεκτρικά (όπου υπάρχουν), ανατράπηκαν τόσο λόγω της απελευθέρωσης των τιμών, όσο και από την δραστική αύξηση και επιδότηση των ΑΠΕ.

Οι ΑΠΕ, κυρίως φωτοβολταϊκά και αιολικά, που πρέπει να διοχετεύσουν την ενέργειά τους στο σύστημα όποτε είναι διαθέσιμη, βοήθησαν και αυτές στο να ανατραπεί η οικονομική ισορροπία των προηγούμενων δεκαετιών. Αυτές οι αλλαγές που σχολιάστηκαν κατά τη γνώμη μου πολύ πειστικά σε άρθρο του Economist στις 12 Οκτωβρίου 2013 «How to lose half a trillion euros – Europe's electricity providers face an existential threat» στοιχειοθετεί το πως κατά το έγκυρο Economist χάθηκε η μισή αξία των εταιρειών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας της Ευρώπης, μειώνοντας τόσο τα διαθέσιμα κεφάλαια όσο και την πιστοληπτική τους ικανότητα, μιας και είναι κάτω από investment grade.

Αυτές οι αλλαγές σηματοδοτούν από τη μια πλευρά ότι δεν έχουμε μάθει να λειτουργούμε σαν κοινωνίες στο νέο καθεστώς, με πολλαπλές επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητά μας και από την άλλη πλευρά, οι εταιρείες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας δεν έχουν τους αναγκαίους πόρους για τις επενδύσεις που χρειάζονται στη νέα εποχή για έξυπνα δίκτυα, πιο ανθεκτικές υποδομές που να δίνουν τη δυνατότητα να προσαρμόζεται κατά βέλτιστο τρόπο το σύστημα στις νέες συνθήκες. Βέβαια όλα αυτά έχουν συνέπειες στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.

Η υποχρέωση των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων να αγοράζουν το σύνολο ή ένα τμήμα των δικαιωμάτων εκπομπής ρύπων CO₂ αλλά και η **μετακύλιση του κόστους διοξειδίου του άνθρακα μέσω των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας** στους μεγάλους βιομηχανικούς καταναλωτές, οδηγεί σε αύξηση του ενεργειακού κόστους και έχει δυσμενείς επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, που μπορεί να μεταφραστεί είτε σε αύξηση της ανεργίας, είτε σε οικονομική συρρίκνωση νευραλγικών τομέων της οικονομίας. Ειδικότερα, οι επιχειρήσεις που πλήττονται περισσότερο είναι αυτές που το κόστος παραγωγής τους συνδέεται σημαντικά με το ενεργειακό κόστος, καθώς και αυτές που δραστηριοποιούνται σε αγορές με ανταγωνισμό από τρίτες χώρες οι οποίες δεν επιβαρύνονται με το άμεσο ή έμμεσο κόστος των εκπομπών ρύπων.

Σημειώνεται ότι ήδη με τα μέτρα της E.E. (benchmark των 10% καλύτερων εγκαταστάσεων, cross sectoral reduction factor κλπ) **τα δικαιώματα της βιομηχανίας για τη περίοδο 2013-2020 θα είναι σημαντικά μειωμένα** έναντι της περιόδου 2008-2012 και θα συνεχίσουν να μειώνονται -ακόμα και παραμένοντας στη λίστα του carbon leakage- μέχρι το 2020.

Σε ότι αφορά στην ηλεκτρική ενέργεια η **μετακύλιση του κόστους διοξειδίου του άνθρακα μέσω των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας** στους μεγάλους βιομηχανικούς καταναλωτές, θα είχε καταστροφικά αποτελέσματα για τη διεθνή ανταγωνιστικότητα τους (απώλεια της ελληνικής παραγωγής) χωρίς όφελος στην προσπάθεια για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Ο κίνδυνος αυτός γίνεται μεγαλύτερος στη περίοδο 2013-2020 και ανάλογος με την αύξηση της τιμής των δικαιωμάτων CO₂. Σημειώνεται ότι η επιβάρυνση είναι μεγαλύτερη σε χώρες που παράγουν ηλεκτρική ενέργεια με υψηλό συντελεστή εκπομπών CO₂ ανά μονάδα παραγόμενης ενέργειας (π.χ. η Ελλάδα λόγω λιγνίτη). Για όλα αυτά στην παράγραφο 6 του Άρθρου 10α της Οδηγίας 2009/29/ΕΕ, **προβλέπεται η λήψη αντισταθμιστικών μέτρων (state-aid compensation)** για την επιβάρυνση της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας λόγω της εφαρμογής του EU-ETS, από τα κράτη μέλη και **για τους κλάδους που είναι εκτεθειμένοι σε σημαντικό κίνδυνο «διαρροής άνθρακα».**

Στις πρόσφατα δημοσιευμένες κατευθυντήριες οδηγίες σημαντικοί κλάδοι της χώρας μας, όπως η τσιμεντοβιομηχανία και η διύλιση δεν κατατάχτηκαν στους κλάδους που εκ των προτέρων (ex-ante) δικαιούνται αντιστάθμιση σε αντίθεση με άλλους κλάδους. Στις κατευθυντήριες οδηγίες της E.E. δεν ελήφθη υπόψη η γεωγραφική διαφοροποίηση των χωρών. Έτσι και ενώ σε ευρωπαϊκό επίπεδο κάποιοι βιομηχανικοί κλάδοι δεν πληρούν τα κριτήρια, οι αντίστοιχοι ελληνικοί κλάδοι τα υπερκαλύπτουν (Trade intensity και Electricity cost from CO₂).

Περισσότερες λεπτομέρειες θα μας παρουσιαστούν σήμερα από τη **μελέτη του IOBE**. Πρόκειται για μια ολοκληρωμένη μελέτη σχετικά με τις επιπτώσεις του Μηχανισμού Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (Emissions Trading System) στην ανταγωνιστικότητα της Ελληνικής Οικονομίας.

Η άμεση εφαρμογή των Κατευθυντηρίων Γραμμών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη λήψη μέτρων αντιστάθμισης μέρους, έστω, της αύξησης του κόστους της ηλεκτρικής ενέργειας, **τόσο των επιλεγέντων βιομηχανικών κλάδων, όσο και των βιομηχανικών κλάδων που πληρούν τα όρια σε εθνικό επίπεδο** αλλά όχι σε ευρωπαϊκό, αποτελεί επιτακτική ανάγκη για την επιβίωση των ελληνικών βιομηχανιών και την ανταγωνιστικότητα της χώρας.

Η Ελλάδα είναι από τις χώρες που κινδυνεύει περισσότερο από το φαινόμενο του carbon leakage. Στη περίπτωση της χώρας μας ο όρος αυτός μεταφράζεται σε:

- **αύξηση των εισαγωγών** από χώρες εκτός Ε.Ε. που δεν συμμετέχουν στο EU-ETS όπως για παράδειγμα η Τουρκία αλλά και
- **εξάλειψη των εξαγωγών** μας σε τρίτες χώρες βασικό συστατικό για την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας
- ενώ συγχρόνως κινδυνεύουμε από **investment leakage** σε μια περίοδο που η χώρα χρειάζεται τις επενδύσεις.

Υπάρχει επομένως σημαντικός κίνδυνος να υποβαθμιστεί ακόμη περισσότερο η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής βιομηχανίας και να χαθεί η ελληνική παραγωγή όσο και οι απαιτούμενες θέσεις εργασίας.

Για τους λόγους αυτούς χαιρετίζουμε την πρόσφατη **πρωτοβουλία του Υπουργού Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής** σύμφωνα με την οποία η Ελλάδα προτείνει να υπάρξει ειδική μέριμνα:

- **για χώρες που εμφανίζουν παρατεταμένη οικονομική ύφεση,** και
- **για χώρες που η γεωγραφική τους θέση τις καθιστά ευάλωτες στον ανταγωνισμό** από χώρες που δεν είναι ενταγμένες στο μηχανισμό δικαιωμάτων εκπομπών ρύπων CO₂.

Η αντιμετώπιση του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής απαιτεί συντονισμένη αντιμετώπιση σε παγκόσμιο επίπεδο και για να επιτευχθεί αυτό χρειάζεται μια ισχυρή, ενωμένη και ανταγωνιστική Ευρωπαϊκή Ένωση ώστε να μπορεί να διαπραγματευτεί, να επηρεάσει και να επιτύχει την εξεύρεση αποτελεσματικών και βιώσιμων λύσεων. Η περίοδος της Ελληνικής Προεδρίας στην Ε.Ε. (α' εξάμηνο 2014) συμπίπτει με μια κρίσιμη περίοδο για την ελληνική και ευρωπαϊκή οικονομία. Η Ε.Ε. οφείλει να ενισχύσει τις προσπάθειές της για να δείξει στους Ευρωπαίους πολίτες, ότι είναι ικανή **να αντιμετωπίσει την Κλιματική Αλλαγή λαμβάνοντας όμως υπ'όψη την ανάγκη Βιώσιμης Ανάπτυξης των οικονομιών**, ιδίως σήμερα που αρκετές οικονομίες βρίσκονται ακόμη σε ύφεση.

Κύριε Υπουργέ, σας παραχωρώ το βήμα για να απευθυνθείτε στην ημερίδα μας και να μας περιγράψετε την άποψη της ελληνικής πολιτείας για την προσέγγιση των πολιτικών της κλιματικής αλλαγής και τη σύνδεσή τους με την ανάπτυξη της ελληνικής βιομηχανίας με όρους ανταγωνιστικότητας.